

Marcin Broniowski

Marcin Broniowski herbu Tarnawa, znany jako *Marcin Broniewski*, *Martinus Bronovius de Biezdzfede*a (ur. ?, zm. przed 31 marca 1593) – polski podróżnik, historyk, kartograf, dyplomata^[1], kronikarz, pamiętnikarz i wydawca.

Spis treści

Życiorys

Twórczość

Dziela

Prace edytorskie

Materiały

Zobacz też

Przypisy

Bibliografia

Linki zewnętrzne

Życiorys

Urodził się w I połowie XVI w. w rodzinie Broniowskich, właścicieli Bieździedzy pieczętujących się herbem Tarnawa. Gałąź bieździedzka rodu Broniewskich wywodzi się z gniazda majątku Broniewice, w dawnym powiecie sandomierskim. Za czasów króla Kazimierza Jagiellończyka (1447-1492) wszyscy należący do tego gniazda przyjęli nazwisko Broniewski, pisane często początkowo, jako *Broniowski*. Syn Stanisława, brat Jerzego, Mikołaja i Krzysztofa. Posiadał dobre wykształcenie, lecz nieznanne jest miejsce studiów. Dworzanin królewski Zygmunta Augusta, który należał do obozu katolickiego i podpisał protestację przeciwko konfederacji warszawskiej. Od 1577, na dworze króla Stefana Batorego, pełnił funkcję sekretarza monarchy. Jako burgrabia krakowski, nagrodzony został przez Jana Olbrachta starostwem w Lubaczowie i wójtostwami potwierdzonymi także przez Zygmunta I Starego, które utorowały drogę do dworu królewskiego następnym z rodu. Jako poseł polski do chana perekopskiego Machmet Gireja (4 kwietnia 1578)^[2] był architektem zawartego układu pokojowego. Rok później ponownie posłował do Tatarów. W 1580 powrócił i lata następne spędził na dworze królewskim. Po śmierci Stefana Batorego wystąpił w obronie swych praw majątkowych na sejmie konwokacyjnym 1587, domagając się jednocześnie wynagrodzenia za poselstwo do Tatarów. W czasie sejmu elekcyjnego był zwolennikiem *Piasta*, godząc się w ostateczności na *królewicza szwedzkiego*. Dla wymierzenia sprawiedliwości napadł na majątek Familicze, należący do prawosławnego biskupa łuckiego - Terleckiego. Schyłek życia prawdopodobnie spędził zajmując się rzemiosłem wojennym.

Był podróżnikiem i twórcą pierwszego opisu ówczesnego Krymu – *Tartariae descriptio* (Opis Tatarii) w języku łacińskim i zarazem pierwszej informacji o żyjącym tam ludzie. Mapy północnych wybrzeży Morza Czarnego, które sporządził, były równie unikalnymi co jedynymi i uważane są dzisiaj za wybitny zabytek i

osiągnięcie polskiej kartografii, a o ich nie tylko zabytkowej klasie może świadczyć fakt, iż ostatni raz drukiem wydano je w 1963.

Twórczość

Dzieła

- *Tartariae descriptio... cum tabula geographica eiusdem Chersonesus Tauricae*, dedykowane Stefanowi Batoremu, dat. 1 stycznia 1579, wydane z broszurami innych autorów, Köln 1595, drukarnia Officina Birckmannica
- *Tartariae descriptio = Opis Tatarii*, przeł. Ewa Śnieżewska, red. Magdalena Mączyńska, Łódź: Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich 2011.

Prace edytorskie

- M. Bucella *Epistola... Georgii Chiacor... de morbo et obitu... Stephani regis*, Koloszwär 1587

Materiały

- Instrukcja Stefana Batorego dot. poselstwa do cara perekopskiego (12 września 1578, Lwów - wyd. I. Polkowski "Sprawy wojenne króla Stefana Batorego. Dyjaryjusze, relacje, listy i akta z lat 1576-1586", Kraków 1887, w: *Acta Historica Res Gestas Poloniae Illustrantia*, t. 11)

Zobacz też

- Chanat krymski
- Tatarzy w Polsce

Przypisy

1. Tarnawa – herb rycerski (<https://zamki.res.pl/herby.php>)
2. Historia rodu (http://www.jaslanie.gal.pl/b_slow.html)

Bibliografia

- Wielka Ilustrowana Encyklopedia Powszechna, wyd. Gutenberg, t.2 Kraków (reprint *Gutenberg-Print*, Warszawa 1994, ISBN 83-86381-02-7)
- *Bibliografia Literatury Polskiej – Nowy Korbut*, t.2 Piśmiennictwo Staropolskie, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1964, s. 46-47
- Kazimierz Chodynicki: *Broniowski Marcin*. W: *Polski Słownik Biograficzny*. T. 2: *Beyzym Jan – Brownsford Marja*. Kraków: Polska Akademia Umiejętności – Skład Główny w Księgarniach Gebethnera i Wolffa, 1936, s. 461–462. Reprint: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Kraków 1989, ISBN 83-04-03291-0

Linki zewnętrzne

- W. Hap Ziemia jasielska naszą małą ojczyzną – Wybitni ludzie regionu (<http://www.ziemia-jasieiska.gal.pl/25.html>)

- [Bieżdziedza \(http://kolaczyce.itl.pl/gmina.php/GMINA/Miejscowo_ci/Bie_dziedza_\)](http://kolaczyce.itl.pl/gmina.php/GMINA/Miejscowo_ci/Bie_dziedza_)
 - [Historia rodu. \(http://www.pruchnik.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=40\)](http://www.pruchnik.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=40)
-

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Marcin_Broniowski&oldid=58286424”

Tę stronę ostatnio edytowano 18 gru 2019, 05:18. Tekst udostępniany na [licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach \(http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl\)](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o [warunkach korzystania \(http://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania\)](http://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).